

Zlí rodiče, hodní ředitelé? Ne. Vakcína a jiné: Právník musel vystoupit

14.12.2021 4:44 | Rozhovor

Krajské hygienické stanice ani prezident České lékařské komory Milan Kubek se nemohou stavět do role obětí a pronásledovaných. Správní úřad více než rok omezuje svobodu pohybu dětí vědomě protiprávně a je používán k zastrašování podnikatelů. „A pan Kubek by se měl zamyslet nad tím, jakým způsobem komunikuje směrem k veřejnosti. Česká lékařská komora jeho ústy vytváří nátlak na neočkované zdravotníky, umlčuje jakoukoliv diskusi,“ tvrdí pro ParlamentníListy.cz advokát Tomáš Nielsen, předseda Institutu práva a občanských svobod.

Foto: Archiv TN

Popisek: JUDr. Tomáš Nielsen, právník roku 2018

reklama

Ředitelé škol nemohou na žáky uvalit karanténu, pokud rodiče neobdrželi písemné rozhodnutí z krajské hygienické stanice. Nemají ani právo vymáhat ve škole nošení respirátorů ve společných prostorách nebo nastavovat vlastní pravidla pro ochranu provozu školy. To cituji z dokumentu „Důrazné upozornění zástupcům škol a školských zařízení“ od Institutu práva a občanských svobod, jehož jste předsedou i zakládajícím členem. Ředitelka jedné školy si pro Seznam Zprávy stěžuje, že podobná stanoviska nosí žáci i přímo do školy. Co si o tom myslíte a s jakými ohlasy na [upozornění ředitelům škol](#) se setkáváte?

Zejména mě překvapuje, jak snadno lze manipulovat informacemi a jak snadno těmito manipulacím lidé věří. Ze zveřejněných informací se zdá, že ředitele škol obviňujeme z apartheidu. Pokud se ale někdo s naším dokumentem opravdu seznámil, zjistil, že upozorňujeme v tomto pořadí zejména na nezákonnost vymáhání karantén a izolací na základě SMS zpráv a e-mailů od krajských hygienických stanic, nesmyslnost zvýhodňování očkovaných dětí proti neočkovaným a vyčleňování neočkovaných dětí z kolektivu, na skutečnost, že vynucovat dodržování mimořádných opatření směřjí jen hygienické stanice coby orgány ochrany veřejného zdraví, absenci právní opory pro to, aby školy zaváděly vlastní protiepidemická opatření, a na to, že pokud školy vytvářejí nátlak na děti, aby se nechaly očkovat proti covidu-19, zasahují tím do tzv. rodičovských práv. Navíc pokud se někdo podrobí očkování z důvodu nátlaku, nesporně nejde o očkování dobrovolné na základě svobodného a informovaného souhlasu. Ano, upozornili jsme školy na to, že podobná jednání s

největší pravděpodobností naplňují skutkovou podstatu některého trestného činu. A o tom jsme opravdu přesvědčeni.

A podívejte se na realitu – soudy opakovaně potvrdily, že školy nemohou zakazovat žákům přítomnost ve škole na základě e-mailů z hygienických stanic, a přesto nám řada rodičů stále píše, že jejich dítě ředitel nechce pustit do školy, protože dostal informaci od hygieny. Omezování práva dětí na vzdělání jen na základě informace, kterou by v civilizované zemi nikdo kromě rodičů tohoto dítěte a jeho lékaře neměl znát, bez jakéhokoliv smysluplného důvodu je prostě diskriminace. Myslím si, že i na ostatních našich bodech panuje obecně odborná shoda. Pokud tedy škola brání svévolně dítěti v účasti na výuce, pak jedná nezákonně a poškozuje práva bezbranných dětí. A je naší morální i právní povinností právo chránit, a to zejména pokud jde o právo dětí na vzdělání a šťastný život.

Jak jste uvedl, upozornili jste školy na to, že zmíněná jednání s největší pravděpodobností naplňují skutkovou podstatu některého trestného činu. Co ale říkáte právnímu názoru, že vyjmenované trestné činy jsou všechny v teoretické rovině a pro to, aby učitel nebo škola byli za ně stíháni, by musela škola porušit, případně překročit, nějakou svou povinnost, a ještě by se muselo jednat o exces?

O tom, že řada škol postupuje protiprávně, není pochyb. Opakovaně to potvrdily soudy. A to jsme se dosud ještě plně nevěnovali tomu, že školy v rozporu s nařízením GDPR vyžadují, evidují a dále zpracovávají osobní údaje zvláštní kategorie chráněné čl. 9 GDPR, aniž pro jejich zpracování splňují některou z tam uvedených výjimek. Nebo že hygienickým stanicím předávají informace o kontaktních údajích rodičů dětí.

Od učitelů i ředitelů jsou slyšet nářky na to, že někteří rodiče povzbuzení výše uvedenými doporučeními vyvolávají konflikty a hádky o opatření, která si oni nevymysleli, a že se to někdy řeší i za přítomnosti policie. Tohle jste asi nezamýšleli. Co s tím?

V našich materiálech nikde nenajdete doporučení k vyvolávání konfliktů nebo hádek. Ostatně na konflikt a hádku musejí být zpravidla nejméně dva a těžko z vašeho dotazu soudit, co bylo primární příčinou konfliktu. Mohl to být také přehnaně aktivní pedagog a frustrovaný rodič, kterému hrozí výpověď z práce jen proto, že se nemá v úmyslu naočkovat nebo že musí neustále zůstat doma s dítětem. Tam, kde jsou školy otevřeny diskusi, o žádných konfliktech nevíme. Naopak, v řadě případů se vztahy mezi školou a rodiči uklidnily. Excesy určitě mohou existovat. Jsou ale na obou stranách. Pokud někdo situaci vykresluje tak, že na jedné straně jsou přátelské školy a vyčerpaní ohleduplní ředitelé a na druhé zlí rodiče, vnímám to jako hrubou manipulaci. Osobně jsem zažil několik velice útočných pracovníků škol, kteří se pasovali do role vykonavatelů práva a zneužívali svého nadřazeného postavení dokonce i vůči malým dětem. Skutečnými oběťmi dnešní doby jsou jednoznačně děti, ne pedagogové či ředitelé. A argument, že ředitelé jen plní příkazy shora a sami za nic nemohou, nemůže obstát. Každý ředitel si musí vybrat, zda bude slepě plnit příkazy na úkor dětí a občas si ještě něco přidá, nebo bude hledat řešení, které se bude dětí dotýkat co možné nejméně a naplní základní poslání škol – vzdělávat děti. Jsem překvapen, kolik úsilí věnuje velmi omezená skupina ředitelů škol útokům proti našim snahám chránit práva dětí, aniž se kdokoliv z nich pokouší postavit Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu školství – tedy těm, kdo jsou za současnou situaci odpovědní.

Nelpíte ale na zákonech až moc? Někdo by mohl namítnout, že v situaci, kdy je třeba zachraňovat životy, musí jít právo trochu stranou.

Víte o tom, že spáchání trestného činu v době nouzového stavu je přitěžující okolnost? Víte proč? Protože právě v době krize, kdy uvažování lidí ovládá panika a stres, je právo to jediné, co dává jistotu a určuje pravidla. Tedy alespoň by mělo. A právě v době, kdy je společnost ovlivněna strachem a nejistotou, je třeba na dodržování práva o to víc dbát. Toto pravidlo se ale od počátku covidové krize ignoruje a naopak se hledají důvody, proč právo odsunout do pozadí. Vítězí tedy panika a strach nad racionalitou a uvážlivostí a nad pravidly, která byla i pro současnou situaci stanovena v době, kdy jejich autoři ještě uvažovali racionálně a uvážlivě.

A k tomu zachraňování životů. Dokáže někdo odpovědět, kolik lidí zachránil rok dětského života? Nebo kolik životů zachránilo opakované stresování dětí při testování, kolik jich zachránilo to, že neočkované dítě nemůže jet s ostatními na lyžařský výcvik nebo to, že mu ve škole vyhradí samostatnou toaletu pro neočkované?

Je boj proti omezování práva dětí na vzdělání vaší momentální prioritou?

Pokud nyní bojujeme za ochranu práv dětí, chráníme tak i práva všech ostatních, kteří mohou být obětí jakékoli diskriminace. Ochrana před diskriminací, ochrana osobních údajů a soukromí, to jsou základní hodnoty důstojného života. Pokud dovolíme, aby někdo zneužíval svého postavení a moci v neprospěch základních hodnot lidství u jedné skupiny lidí, kdo zaručí, že za nějaký čas v té skupině nebudou i ti, kteří dnes jen poslouchají příkazy? Pokud zjednodušíme státu možnost zasahovat do našich práv, byť pod záminkou ochrany veřejného zdraví, můžeme se pak také dočkat toho, že příště bude stát naše práva krátiť i za to, jak myslíme nebo v co věříme. Právo je skutečně jedinou konstantou, kterou musíme chránit, neboť stanoví mantinely státní moci, jak dalece do našich práv může zasáhnout. Pokud právo upozadíme a dáme moc rozhodovat o nás skupině vědců, které nikdo nezvolil a kteří nenesou žádnou odpovědnost, nebo ředitelům škol, kteří jsou na tom podobně, pak už nebude cesty, jak sami sebe ochránit. Tedy jinak než cestou jakési svémoci. A to opravdu nechceme připustit.

Česká televize odvysílala první prosincovou neděli v pořadu Newsroom reportáž věnovanou šíření dezinformací. V ní byla výslovně zmíněna jako příklad „antivaxerských skupin“, „šířitelů nesmyslů a dezinformací“ občanská iniciativa Zdravé fórum, jejíž tváří také jste. Jakou možnost bránit se proti takovému postupu České televize máte kromě podání stížnosti k Radě ČT?

Musím se přiznat, že v poslední době sleduji víc a víc podobných útoků. Jako by oponentní názory nepatřily na veřejnost. My jsme viněni z toho, že strašíme ředitele škol, ačkoliv se dosud nikdo příliš nezabýval konkrétním obsahem našeho sdělení. Zdravé fórum je spojováno s dezinformacemi a jakýmsi skupinami bez konkrétních argumentů. Bohužel žijeme v tak rychlé době, že lidé podobné informace často nekriticky přebírají a nemají čas a asi ani nástroje, jak si je ověřit. Týká se to i vzdělaných lidí, novinářů, analytiků a podobně. Nevystupujeme proti každé pomluvě. Pokud se ale objeví v takovéhle podobě ve veřejnoprávní televizi, tak mlčet nemůžeme. Pokud televize nevyhoví našemu návrhu na smírné řešení, podáme žalobu o ochranu osobnosti jménem Zdravého fóra i konkrétních lidí, kteří se cítí tímto nesmyslným nařčením zcela důvodně dotčeni.

Přestože je Zdravé fórum vnímáno i jako odborná platforma, protože se za ně vyjadřují odborníci, vědci, lékaři nebo vy jako právník, nesnižuje mu kredit to, že je házeno do stejného pytle s všelijakými odpírači očkování či popírači covidu, což se hodí oficiální linii i té České televizi k vaší diskreditaci? Jak by se mohlo Zdravé fórum odlišit od aktivit nejrůznějších podivínů?

Je potřeba rozlišovat různé iniciativy. Zdravé fórum vnímám jako platformu občanskou. Spojuje všechny lidi, kteří se obávají o budoucnost svých dětí, a to bez ohledu na odbornost, profesi či světonázor. Beru ji jako takové pojítko zdravě uvažujících lidí. Kromě toho existují různé odborné skupiny – ať už jde o Sdružení mikrobiologů, imunologů a statistiků (SMIS), Pro Libertate – Institut práva a občanských svobod či jiné organizace. Pokud jde o Zdravé fórum, my nikoho nediskriminujeme. Spojuje nás prostě společný cíl, a tím je návrat rozumu, osobní odpovědnosti a ochrana občanských práv a svobod. My coby právní odborná skupina nepopíráme existenci nemoci covid-19, a například moje děti jsou očkované proti mnoha nemocem. Máme však strach o to, jak bude naše země vypadat, pokud připustíme oklešťování práv, která mají chránit každého z nás. Práva na soukromí, práva na soudní ochranu, práva na ochranu lidské důstojnosti, zákaz diskriminace a řady dalších. Neděláme to pro peníze ani z nějakého altruismu. Ale máme děti a cítíme velkou odpovědnost za ně a za jejich budoucnost. A zdá se, že naše aktivity někomu evidentně vadí, což vnímáme jako potvrzení, že jdeme správným směrem. Tak si aspoň vysvětlují pomluvy a osočování, které nejsou opřeny o nic věcného. Budeme i dál poctivě pracovat a hledat

cesty, jak zabránit kolektivizaci naší společnosti a přesunu moci z lidí – voličů na samozvaná individua zastupující zájmy podivných lobbistických skupin.

Ministerstvo zdravotnictví podalo trestní oznámení na iniciativu Zlatý špendlík zpěváka Daniela Landy pro podezření ze sabotáže. Důvodem byla výzva k zahlcení krajských hygienických stanic žádostmi o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Může to skončit trestem pro zpěváka?

Krajské hygienické stanice, které tu více než rok masivně porušují zákony, omezují svobodu pohybu našich dětí vědomě protiprávně, jsou na základě výslovného pokynu premiéra Babiše používány k zastrašování podnikatelů, jsou nyní prezentovány jako jakési oběti. Mě by opravdu zajímalo, co tyto úřady dělají. Trasování má na starosti projekt Chytrá karanténa, který ve skutečnosti vůbec nefunguje, když o kontaktu s někým, kdo by možná mohl být nakažen, se dozvíte s odstupem třeba i pěti či sedmi dnů. Hlavní hygienička Svrčinová si podle veřejně dostupných informací nedávno pochvalovala, jak se hygienickým stanicím podařilo vyděsit 60–70 procent dětí, které nikam nechodí. Média kauzou Zlatého špendlíku odvedla pozornost od zásadní věci – lidem chybějí informace. O tom, jak vypadá situace kolem nemoci covid-19, jaké jsou příčiny hospitalizací, jaké jsou nežádoucí účinky očkování ve srovnání s jeho přínosem. Podle mě má společnost právo na to vědět, co krajské hygienické stanice dělají. V tom opravdu nevidím nic protiprávního. Můžeme diskutovat o formě té veřejné výzvy, ale přiznám se, že si neumím představit, že by někdo mohl být sankcionován za to, že vyzve lidi k tomu, aby využili svého práva, zaručeného Listinou základních práv a svobod. Práva, jehož hlavním cílem je zajistit veřejnou kontrolu výkonu státní moci. Podle informací, které mám k dispozici, celá aktivita Ministerstva zdravotnictví ve spojení s médii směřuje opět jen k zastrašování lidí.

Ministerstvo zdravotnictví vydalo vyhlášku, která ukládá povinné očkování proti covidu-19 zdravotníkům, zaměstnancům v sociálních službách, pracovníkům integrovaného záchranného systému včetně vězeňské služby, armády a části členů dobrovolných hasičů. Stejná povinnost bude patrně platit pro občany starší 60 let. Bude možné se proti tomu bránit, a nepřijít přitom o pracovní místo? Vydá Institut práva a občanských svobod doporučení pro zaměstnance, kterých se to bude týkat?

Ta vyhláška jde ještě dál. Ukládá například povinnost očkování i studentům některých oborů. Je to zcela absurdní dokument a naštěstí trpí i řadou formálních právních vad. Chtěl bych i touto cestou lidi uklidnit minimálně v tom, že nejméně do konce února je nikdo za neočkování sankcionovat nemůže. To je lhůta, do níž se mají některé skupiny očkování podrobit. My už několik dnů jednáme se senátory a poslanci o tom, aby požádali Ústavní soud o kontrolu ústavnosti této vyhlášky s návrhem na její zrušení. A samozřejmě připravíme stanoviska a manuály, jak se lidé mohou proti této absurditě, popírající základy práva i medicíny, bránit, pokud ji nová vláda včas nezruší. V tuto chvíli doporučuji všem, aby se soustředili na vánoční svátky a nenechali si touto zcela protiprávní vyhláškou kazit konec roku. Zejména nyní, když se ukazuje, že naši odborníci měli pravdu – počet pozitivně testovaných lidí klesá, stejně tak i počet hospitalizovaných, i bez povinného očkování.

Hodně vysokou kartu v diskusích o koronavirových opatřeních vytáhl mikrobiolog Peter Šebo, který založil petici za povinné očkování proti covidu. Tvrdí, že stát už nemůže nečinně přihlížet a je zapotřebí použít zákon na ochranu veřejného zdraví. V rozhovoru pro Lidové noviny vyzval k ráznému zakročení proti autorům – podle něj – dezinformací, protože jde minimálně o trestné činy ve stadiu pokusu obecného ohrožení. Jejich autory by pokutoval, weby, které jim dávají prostor, by vypnul. Mají tyto jeho výzvy patřičnou oporu v zákoně?

Pan Šebo zjevně nerozumí právu. To bych pochopil. Nechápe ale ani lékařskou etiku, což je už podstatně horší. Mně by ale ani tak nevadilo to, že veřejně vyjadřuje nějaký názor a sbírá pro něj podporu. Ale že současně apeluje na to, aby jeho názor byl prohlášen za jedinou uznávanou ideologii. A kdokoliv se proti němu postaví, nechť je potrestán. Pokud jsem dříve mluvil o významu práva, pak jedním z jeho úkolů je i ochrana svobody slova, svobody vědeckého bádání a práva na svobodnou diskusi. Svými veřejně známými výroky pan Šebo vlastně vyzývá k tomu, aby lidem byla tato listinou zaručená práva upírána. Nejenže pro to nemá oporu v právu, ale to opravdu

směřuje k naprosto totalitnímu systému vlády jednoho názoru. A takový svět snad nechceme ani pro sebe, natož pak pro naše děti.

Když byl Jan Blatný ministrem zdravotnictví, tak prohlásil: „Kdo má ukončenou vakcinaci, neonemocní a nikoho dalšího nenakazí.“ Hned vzápětí to někteří odborníci rozporovali a neuplynulo moc času, než se potvrdilo, že to tak opravdu není. Přesto ho dezinformátorem nikdo nenazval, kdežto ti, kteří ho upozornili, že to není pravda, bývají naopak mainstreamem často označováni za dezinformátory. Kde tedy hledat autority, když ji příkladně nemůže představovat ani ministr zdravotnictví za svůj resort?

Ted' se musím trochu zasmát. Snad nikdy za posledních padesát let nikdo rozumný nebral vyjádření ministrů jako odborné názory. Máte ale pravdu v tom, že pro lidi není jednoduché se zorientovat v tom, čemu věřit. Právě proto musíme chránit svobodnou diskusi, která je však vehementně potírána. Nesmíme vypínat weby, facebookové účty a podobně, což už se dlouho děje jen proto, že někdo zveřejní názor, se kterým státní moc nesouhlasí. Vláda lže, to je jasné. Lžou i její odborníci, když například popírají neskutečné kouzlo přirozené imunity lidského těla a upřednostňují před ním imunitu získanou očkováním. Po první a druhé tečce se objevuje třetí tečka, tentokrát však s pozměněným heslem, které zní: Udělejme tečku za těžkým průběhem onemocnění. Již to je jasný důkaz toho, že vláda svým občanům lhala, a ukazuje se, že očkování prostě nefunguje tak, jak se slibovalo, a řada lidí začíná být zklamaná, protože ze začátku této propagandě uvěřila. Proto prosím všechny – nenálepkujte oponenty, neurážejte je a neshazujte cizí názory palcovými titulky o antivaxerech, dezinformátorech a podobně. Buďme otevřeni diskusím. Jen tak se snad pohneme z místa a vrátíme se zpět do státu založeného na respektu k právům jednotlivce i společnosti.

Mezi ty, kdo zastávce odlišných názorů berou jako dezinformátory, patří i prezident České lékařské komory Milan Kubek. Ten se svěřil s tím, že jeho rodině i jemu je vyhrožováno, že se pohoupá na lucerně, že je pronásledován na ulici, že si ho odpírači očkování natáčeji na ulici a snaží se ho vyprovokovat. Nevyzval byste vahou své autority takové lidi, aby od takového jednání upustili? Co naopak byste jim doporučil, jak si počínat, když jim – mnohdy pochybná – opatření a omezení výrazně ztrpčují a komplikují život?

Násilí, ať je vedeno jednou, nebo druhou stranou, samozřejmě není řešením. Jsme přesvědčeni, že i naše práce směřuje k tomu, abychom se jakémukoliv extremismu vyhnuli. Pan Kubek by se ale měl i sám zamyslet nad tím, jakým způsobem komunikuje směrem k veřejnosti. Nemůže se přece stavět do role oběti, když on sám aktivně podporuje rozdělování lidí, nátlak na neočkované a celkovou polarizaci společnosti. Tedy přesně to, proti čemu se snažíme zasahovat. Česká lékařská komora jeho ústy vytváří nátlak na neočkované zdravotníky, umlčuje jakoukoliv diskusi. V žádném případě nechci obhajovat jakékoliv excesy, ale opravdu vnímáme pana Kubka jako oběť současné doby?

Osobně zastávám názor, že jedinou cestou je svobodná diskuse. A některé výroky pana Kubka vnímám jako přilévání oleje do současné celospolečenské nálady. My ale věříme, že právo a rozum nakonec zvítězí, o čemž nás přesvědčuje více a více lidí, kteří se k nám připojují a nebojí se věcně oponovat vládní propagandě. I proto mě mrzí útoky v médiích a na sociálních sítích proti našim aktivitám, jimiž se snažíme napětí ve společnosti mírnit. Stále vnitřně věřím, že lidé jsou v zásadě dobří a že máme naději na návrat do skutečného normálu.